

Allekirjoitukset

Päivi Käri-Zein
puheenjohtaja

Terhi Pippuri
sihteeri

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirja tarkastettu ja hyväksytty:

14.3.2016

Matti Peiponen

Käsitellyt asiat

Asia	Liitteet	Otsikko
1		Kokouksen avaus
2		Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen
3		Pöytäkirjan tarkastajan valinta
4		Esityslistan hyväksyminen
5		Ilmoitusasiat
6	1	Kotouttaminen ja vuoden 2016 haasteet
7	2	Kunnan rooli erityisesti alkuvaiheen kotouttamisessa
8	3	Hyvien etnisten suhteiden edistäminen
9		Muut asiat
10		Kokouksen päättäminen

Asiat

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 17.30.

2 Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen

Puheenjohtaja totesi kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

3 Pöytäkirjan tarkastajan valinta

Pöytäkirjan tarkastajaksi valittiin Matti Peiponen.

4 Esityslistan hyväksyminen

Esityslista hyväksyttiin.

5 Ilmoitusasiat

Melissa Arni-Hardén on edustanut neuvottelukunnassa Espoo Marketing Oy:tä (aikaisemmin Otaniemen kehitys Oy). Koska Arni-Hardén ei enää työskentele em. osakeyhtiössä, hän jättäytyy pois neuvottelukunnan jäsenyydestä. Espoo Marketing Oy nimennee uuden edustajan neuvottelukuntaan.

Espoon sosiaali- ja terveystoimen erityissuunnittelija Mari Pyy vastaa kotouttamisessa tehtävän järjestöyhteistyön kehittämisestä. Siihen liittyen järjestetään 15.3.2016 (klo 14.00-17.00) yhteistyötapaaminen, johon on lähetetty kutsu ja ilmoittautumislinkki sähköpostitse neuvottelukunnan yhteisöjen asiantuntijajäsenille.

Neuvottelukunnan puheenjohtaja ja sihteeri kävivät 16.2.2016 vierailulla Siikajärven vastaanottokeskuksessa. Vierailulla tutustuttiin vastaanottoyksikön toimintaan sekä kirjastoauton palveluihin vastaanottokeskuskäyneillä.

6 Kotouttaminen ja vuoden 2016 haasteet

Maahanmuuttojohtaja **Kristina Stenman** Työ- ja elinkeinoministeriöstä esitteli ajankohtaisia asioita ja haasteita kotouttamisessa (liite 1). Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa kotouttamiseen liittyvien asioiden valmistelusta Suomessa. Kotouttamisessa ollaan aivan uudenlaisten haasteiden edessä, kun turvapaikanhakijoita saapui viime vuonna Suomeen noin kymmenkertainen määrä aikaisempaan verrattuna.

Työ- ja elinkeinoministeriössä osana työllisyys- ja yrittäjyysosaston maahanmuuttajien kotouttaminen -ryhmää toimivan kotouttamisen osaamiskeskuksen tavoitteena on tukea maahanmuuttajien kotoutumista edistävää työtä paikallisesti, alueellisesti sekä valtakunnallisesti. Osaamiskeskus ylläpitää Kotouttaminen.fi-sivustoa. Osaamiskeskuksen tavoitteena on tukea maahanmuuttajien kotoutumista edistävää työtä paikallisesti, alueellisesti sekä valtakunnallisesti. Kunnat ovat ministeriölle tärkeä yhteistyökumppani kotouttamisen toteuttamisessa ja kehittämisessä.

Tällä hetkellä ajankohtainen kysymys on myönteisten oleskelulupapäätösten saavien turvapaikanhakijoiden siirtyminen kuntiin. Kuntapaikkoja tarvittaisiin paljon lisää. Oma

kysymyksensä on alaikäisten, yksin maahan saapuneiden lasten ja nuorten tilanne. Heitä varten tarvittaisiin paljon lisää perheryhmäkotiäpaikkoja. Toiveena on, että Suomeen jäävät turvapaikanhakijat asettuvat asumaan tasaisesti ympäri maata. Maahanmuuttovirasto tukee osaltaan tätä siten, että oleskeluluvan saanut turvapaikanhakija voi muuttaa pääkaupunkiseudulle omin varoin, mutta saadakseen vuokravakuuden maksusitoumuksen turvapaikanhakijalla pitää olla opiskelu- tai työpaikka. Koulutukseen ja työhön pääseminen ovat kotoutumisessa ensiarvoisen tärkeitä.

Kuluvan kuukauden kuluessa valmistuu Opetus- ja kulttuuriministeriön, Maahanmuuttoviraston ja TEM:n yhteistyössä valmistelema selvitys ”Yleiskuva turvapaikanhakijoiden osaamisesta - osaamisprofiiliin kartoitus vastaanottokeskuksissa”. Turvapaikanhakijoiden aikaisemmin saavutetun osaamisen mahdollisimman hyvä hyödyntäminen on kaikkien etu. Koulutusjärjestelmään tarvitaan uudenlaisia tapoja edetä niin, että lähtömaassaan esimerkiksi sairaanhoitajan koulutuksen saanut henkilö ei joudu aloittamaan ammatillista koulutusta aivan alusta, vaan saa tarvitsemaansa opetusta suomen kielessä sekä kattavan täydennyskoulutuksen ammattinsa vaatimuksiin. Kotoutumiskoulutuksesta halutaan monimuotoisempi ja yksilöllisempi. Opetushallitus valmistelee muutoksia kotoutumiskoulutuksen sisällöiksi. Selvitys valmistuu noin kuukauden sisällä.

Turvapaikanhakijalla on oikeus tehdä ansiotyötä Suomessa ilman oleskelulupaa, kun turvapaikkahakemuksen tekemisestä on kulunut kolme kuukautta. Mikäli turvapaikanhakijalla ei ole voimassa olevaa rajanylitykseen oikeuttavaa matkustusasiakirjaa (passia), työnteko-oikeus on kuuden kuukauden kuluttua turvapaikkahakemuksen tekemisestä. Turvapaikanhakijan työllistämistä koskevat samat säännökset kuin kaikkia muitakin. Ibrahim Sayilir kertoi, että käytännössä turvapaikanhakijan palkkaaminen on hankalaa, koska vakuutusten saaminen on vaikeaa. Todettiin, että tämä on hyvä esimerkki ongelmasta, johon tulee löytää ratkaisu. Stenman kertoi kuulevansa mielellään lisää em. työllistämisen vaikeudesta. Neuvottelukunta seuraa asian etenemistä.

Stenman painotti kotouttamisessa yhteistyön merkitystä. Sitä tehdään monella tasolla ja useiden toimijoiden kesken. Luonnos Valtion kotouttamisohjelmaksi vuosille 2016-2019 on parhaillaan lausuntokierroksella. Samanaikaisesti valtion kotouttamisohjelman kanssa on laadittu laajassa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa kotouttamisen kumppanuusohjelma, jossa kuvataan eri toimijoiden yhteinen näkemys kotoutumisen edistämisestä, eri kumppaneiden rooleista ja sitoutumisesta.

7

Kunnan rooli erityisesti alkuvaiheen kotouttamisessa

Espoon kaupungin maahanmuuttajapalvelujen johtava sosiaalityöntekijä **Jenni Lemerrier** esitteli maahanmuuttajapalveluiden organisaatiota ja toimintaa (liite 2). Maahanmuuttajapalveluiden asiakkaita ovat Espooseen tulevat kiintiöpakolaiset, myönteisen oleskeluluvan saaneet turvapaikanhakijat, itsenäisesti muista kunnista Espooseen muuttavat em. ryhmiin kuuluvat sekä perheen yhdistämisen kautta maahan saapuvat. Maahanmuuttajapalveluihin kuuluu mm. InEspoo-palveluneuvonta, joka toteutuu nykyisin alueellisissa sosiaalipalvelutoimistoissa. Maahanmuuttaapalveluissa tehdään kotoutumissuunnitelma niille henkilöille, joille sitä ei tehdä TE-toimistossa, eli pääsääntöisesti kotiaideille ja iäkkäille henkilöille.

Suomeen otetaan tänä vuonna 750 kiintiöpakolaista Syyriasta. Espoo vastaanottaa 25 kiintiöpakolaista, mikä on sama määrä kuin viime vuonna. Maahanmuuttajapalveluihin on todennäköisesti tulossa myös paljon uusia asiakkaita turvapaikanhakijatilanteesta johtuen. Espoossa ei ole aikaisemmin ollut aikuisten vastaanottokeskusta, vaan aikuiset maahanmuuttajat ovat tulleet tänne vastaanottoyksiköistä muualta Suomesta. Nyt on todennäköistä, että Espoossa sijaitsevilla vastaanottokeskuksissa asuvat, oleskeluluvan saavat henkilöt haluavat asettua Espooseen. Sen lisäksi Espooseen muuttanee henkilöitä muualta Suomesta. Alkuvuoden aikana oleskeluluvan saaneille henkilöille on järjestynyt asunnot, mutta jatkossa asuntojen saaminen tulee olemaan haasteellista.

Espoossa alaikäisenä yksin maahan saapuvat henkilöt saavat jälkihuollon tukea kunnes täyttävät 21 vuotta. Se tarkoittaa taloudellista tukea (toimeentulotuki), syvennettyä ohjausta koulutukseen ja työhön pääsemisessä ja siellä pärjäämisessä, tukea ja ohjausta itsenäisessä asumisessa yms. Espoon aikuislukiossa järjestettävässä aikuisten perusopetukseen valmistavassa opetuksessa AIVA:ssa työskentelee maahanmuuttajapalvelujen sosiaaliohjaaja. AIVA:n opiskelijapaikkoja lisätään mahdollisuuksien mukaan vastaamaan yhä kasvavaan tarpeeseen.

8 Hyvien etnisten suhteiden edistäminen

Etnisten suhteiden neuvottelukunnan ETNON pääsihteeri, ylitarkastaja **Peter Kariuki** esitteli ETNON toimintaa (liite 3). Etnisten suhteiden neuvottelukunta ETNO on valtioneuvoston asettama laajapohjainen asiantuntijaelin. ETNON tarkoituksena on kehittää vuorovaikutusta eri ryhmien välillä sekä avustaa ministeriöitä etnisesti yhdenvertaisen ja monimuotoisen yhteiskunnan kehittämisessä. Se on osallistumis- ja vaikuttamiskanava järjestöille sekä valtakunnallinen ja alueellinen asiantuntijoiden verkosto. ETNON tehtävänä on edistää hyviä etnisiä suhteita suomalaisessa yhteiskunnassa. Espoon kaupungin työllisyysasioiden päällikkö Said Aden toimii ETNON varapuheenjohtajana. ETNON toiminta koostuu valtakunnallisesta sekä seitsemästä alueellisesta neuvottelukunnasta. Valtakunnallinen ETNO toimii oikeusministeriön yhteydessä ja sen tehtävänä on edistää hyviä etnisiä suhteita koko Suomen alueella. Seitsemän alueellisen neuvottelukunnan tehtävänä on toimia alue- ja paikallistasolla eri tahoja yhdistävänä aloitteellisena asiantuntija-, yhteistyö- ja vuoropuheluelimenä.

ETNON toiminta on kasvanut merkittävästi viimeisten vuosien aikana. Kokousten lisäksi ETNO on mukana selvitys- ja kehittämishankkeissa, kampanjoissa, järjestää ETNO-foorumia, jakaa tunnuspalkintoja, järjestää hyvän tahdon lähettiläiden toimintaa, toimii asiantuntijana ja tiedottaa laajasti. Kariuki haastoi neuvottelukunnan pohtimaan, mitä tarkoittavat ”hyvät etniset suhteet”. ETNON näkemyksen mukaan se tarkoittaa muun muassa sitä, että eri väestöryhmiin kuuluvien ihmisten välillä on myönteisiä asenteita, luottamusta ja kunnioitusta. Yhteistyössä pyritään myönteiseen vuorovaikutukseen, ja siihen, että ihmisillä on kokemus yhteenkuuluvuudesta sekä omasta ja läheisten turvallisuudesta. Tärkeää on kokemus siitä, ettei syrjitä sekä kokemus yhdenvertaisista mahdollisuuksista osallistua ja vaikuttaa asioihin. ETNON pyrkimyksenä on vaikuttaa asioihin ja herättää keskustelua.

Keskustelussa nousi esille se, miten ETNO voisi vaikuttaa siihen, että maahanmuuttajataustaiset henkilöt haluaisivat aktiivisesti osallistua demokratian toteutumiseen mm. äänestämällä vaaleissa. Kariuki kertoi, että Moniheli ry. toteutti Kaikkien Vaalit -

kampanjan vuoden 2015 parlamenttivaalien alla. ETNO oli vahvasti mukana tukemassa kampanjaa. ETNON vuoden 2016 pääteemaksi on alustava valittu ”ihmisarvoisen keskusteluilmapiirin edistäminen”. Hyvä internetsivu tähän liittyen on <http://www.meidansuomi.net>.

9 Muut asiat

Maahanmuuttoasioiden päällikkö Teemu Haapalehto kertoi, että turvapaikanhakijoiden vastaanotossa tilanne on tällä hetkellä Espoon näkökulmasta vakiintunut. Haapalehto kertoi Espoon kaupungin antaneen lausunnon Valtion vuosille 2016-2019 laaditun kotouttamisohjelman luonnoksesta. Lausunnosta päätti kaupunginhallitus 8.2.2016, ja se on luettavissa täällä:

<http://espoo04.hosting.documenta.fi/kokous/2016364636-7.PDF>

Keskusteltiin neuvottelukunnan roolista Espoon Monikulttuurisuusohjelman 2014-2017 seurannassa ja toteutumisen arvioinnissa. Sovittiin, että touko- ja kesäkuun kokouksissa käsitellään ohjelman toteutumista. Tavoitteena on dialoginen työskentely, missä neuvottelukunnan jäsenet voivat olla aktiivisesti tuomassa omia näkemyksiään jatkoa ajatellen.

10 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 20.08.